

Elektrisch schoffelen in Amsterdamse schooltuinen

Dagenlang handmatig paden schoffelen is verleden tijd

Elk jaar tussen april en oktober steken zo'n 7000 Amsterdamse schoolkinderen wekelijks de handen uit de mouwen in schoolmoes-tuinen. Om het onderhoud van deze tuinen te vereenvoudigen, schoffelen de werknemers de grotere paden sinds vorig jaar niet meer met de hand, maar met elektrisch aangedreven schoffels. Vorig jaar schafte de gemeente Amsterdam bij mechanisatiecentrum Gebroeders Ezendam in Borne twee van deze toestellen aan. Dit jaar kwamen er nog twee bij.

Auteur: Karlijn Klei

Onze hoofdstad telt dertien van deze school(moes)tuinen, elk pakweg een hectare groot. Cor Hotting, coördinator Natuur- en Milieueducatie (NME) en Schooltuinen is verantwoordelijk voor de tuintechnische zaken op deze locaties. We spreken Hotting over zijn ervaringen met de elektrisch aangedreven schoffels.

Zaaïen, oogsten, eten

In de winter brengen kinderen uit groep zes eens in de maand een bezoek aan hun schooltuin. Tussen april en oktober begint het echte werk. Dan zijn de kinderen er wekelijks te vinden tijdens de anderhalf uur durende biologielessen. Al die pakweg 7000 groepzessers hebben een eigen plotje; een stukje grond waar ze gedurende het jaar 25 tot 30 gewassen zaaien, aanplanten, verzorgen en oogsten. 'Van sla, spinazie en snijbiet tot rode bieten, aardappelen, uien, sjalotten en wortelen', vertelt Hotting. Daarnaast verbouwen de kinderen er verschillende kruiden en een selectie bloemen. Naast het werken, leren de kinderen tijdens de biologielessen ook over de natuur. Niet alleen over de planten en wat die nodig hebben, maar ook over de dieren die erop, erin en eromheen leven.

'We rekenen op een oppervlak van zo'n 10 m² per kind', vertelt Hotting. 'Een deel daarvan is pad, een ander deel borders met andere planten. De rest, een 7 m² (2 bij 3,5 m), heeft elk kind aan échte tuin. Die tuintjes (plotjes) zijn weer verdeeld in twee bedden.' De afmetingen zijn gebaseerd op de postuurtjes van de kinderen. 'Een bedje van 80 cm breed kunnen ze, als ze van twee kanten werken, precies met hun harkjes bereiken', vertelt Hotting. 'Het is de bedoeling dat de kinderen twee à drie weken nadat ze in april begonnen zijn al hun eerste gewassen kunnen oogsten.' Er wordt zo gezaaid dat er vanaf dat moment elke week iets uit de tuin te plukken is. 'Dat is een stimulans voor de kinderen om het werk in de moestuintjes te doen', legt Hotting uit. Op de plekken die na de oogst vrijkomen, worden gewassen geplant die tijdens de zomervakantie kunnen groeien. 'Dan zijn de kinderen er natuurlijk niet, dus dan moet er ook eigenlijk niets te oogsten zijn. Maar als ze weer terugkomen, is het zaak dat er snel wel weer iets te plukken is.' Als kers op de taart wordt de oogst ook samen met de kinderen verwerkt. 'Van salades en pizza's tot zalf van *Calendula* (goudsbloem), sambal, kruidenazijn en natuurlijk een mooi boeket of bloemstuk. Zo gaat het het hele jaar door.'

'Van sla, spinazie en snijbiet tot rode bieten, aardappelen, uien, sjalotten en wortelen'

4 min. leestijd

TECHNIEK

Snel, stil en schoon

Paden zijn er in die dertien school(moes)tuinen natuurlijk ook, en die moeten onderhouden worden. 'Ook die (hoofd)paden zijn gewoon van aarde, net als de tuinen zelf. Op en om de paden groeit dus onkruid', aldus Hotting. Het mag duidelijk zijn dat het enorm arbeidsintensief is om dat allemaal handmatig met de schop of de schop te houden. 'We hebben dus gekeken of dat niet ook gemotoriseerd kon. Zo kwamen we bij deze elektrisch aangedreven schopmachines uit.' Het gaat om de uit rvs vervaardigde, modulaire, elektrische SPK03 multi-E-wagen', vertelt Hens Hinloopen van Gebr. Ezendam. Met de 48V-lithiumaccu kan de 550W-borstelloze motor gemiddeld vier uur schoppen. 'Het toestel werd oorspronkelijk ontwikkeld voor chemische onkruidbestrijding. Dankzij het modulaire systeem is er echter heel eenvoudig te switchen tussen modules'. Naast een schop- en een onkruidbestrijdingsmodule is er bijvoorbeeld ook een unit beschikbaar voor het op de rij aanbrengen van plantstimulerende- of mestkorrels. De vier exemplaren die in de moestuinen gebruikt worden, zijn op het moment enkel uitgerust met de schopmessen.

In de tuinen wordt geen gebruik gemaakt van chemische bestrijdingsmiddelen. Het bakje waar de tank van het bestrijdingsmiddel in kan, hebben ze bij de gemeente gevuld met

gewichten. Zo is er meer druk vanuit de machine op de grond, wat de kans op slippen verkleint.

Voorheen waren de werknemers dagen bezig met de klus. Met de schopmachine kost het slechts een paar uur, weet Hotting te vertellen. Naast de enorme tijdsparing zijn er ook op andere vlakken grote plussen te noemen. 'Omdat ze elektrisch zijn aangedreven, stoten de toestellen geen vervuilende uitlaatgassen uit en zijn ze mooi stil. Dat is ideaal, want als er lesgegeven wordt, is het heel storend als iemand met een laaiende motor langskomt'. Om dezelfde reden kiezen Hotting en de gemeente Amsterdam ook bij andere machines zoals bosmaaiers en heggenscharen zoveel mogelijk voor elektrisch.

Een ander voordeel van de elektrische schoppen is de verminderde fysieke belasting. Schoppen is immers best zwaar werk. Hotting: 'Het hangt natuurlijk af van de grondsoort; de ene soort is lichter dan de andere. Lichtere grond schoppelt makkelijker. Heb je wat zwaardere grond en moet je de hele dag diezelfde schopbeweging maken, dan krijgen met name de polsen en ellebogen het behoorlijk te verduren'. Gebr. Ezendam heeft de toestellen op verzoek van de gemeente zo aangepast dat ze op de hoogte van de gebruiker zijn in te stellen. Ook daar ligt een ergonomisch voordeel.

Modulair

In totaal schafte Amsterdam voor de schooltuinen vier van de SPK03's aan. Met dertien locaties betekent dat dat er gedeeld moet worden. 'We hebben de locaties verdeeld in vier clusters', licht Hotting toe. 'Per cluster is er een schopmachine. Het zijn heel mooie machines, en het zou dan ook prettig zijn op elke locatie een te hebben, maar er moet natuurlijk wel ruimte in het budget voor zijn. Eén machine per vier tuinen gaat volgens Hotting overigens best goed. 'Omdat je in een halve dag een tuin klaar hebt, is er wel tijd om na de ene tuin met het apparaat naar de volgende te rijden. Als je één keer in de twee weken een rondje kan doen, houd je de tuinen wel onkruidvrij'. Omdat de stuurboom eenvoudig van de machine is af te halen, zijn de toestellen relatief eenvoudig mee te nemen. 'Ook in kleinere auto's'. Toch geeft Hotting toe dat de aanschaf van meerdere machines zeker iets is om te overwegen, mocht er volgend jaar ruimte in het budget blijken te zijn.

Hinloopen besluit: 'Traditioneel wordt er in de land- en tuinbouwsector veel gesproken over pk's en diesel, maar de toekomst is anders. Mensen zijn verbaasd hoe sterk elektrische apparaten zoals deze schopmachines zijn. Het vooroordeel dat elektrisch niet krachtig genoeg is, dat klopt echt niet meer'.

'Voorheen waren werknemers dagen aan het schoppen. Met de machine kost het hen slechts een paar uur'

Be social

Scan of ga naar: www.stad-en-groen.nl/article/33293/elektrisch-schoppen-in-amsterdamse-schooltuinen

Een van de school(moes)tuinen in Amsterdam

